

52004XC0427(04)

27.4.2004.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

C 101/65

**Obavijest Komisije o načinu na koji Komisija postupa s pritužbama na temelju članaka 81. i 82. Ugovora o EZ-u**

(2004/C 101/05)

(Tekst značajan za EGP)

**I. UVOD I PREDMET OBAVIJESTI**

1. Uredba 1/2003 <sup>(1)</sup> uspostavlja sustav paralelne nadležnosti Komisije te tijela nadležnih za tržišno natjecanje i sudova država članica za primjenu članaka 81. i 82. Ugovora o EZ-u. Uredba posebno priznaje komplementarne funkcije Komisije te tijela za zaštitu tržišnog natjecanja kao tijela javne provedbe i sudova država članica koji donose odluke u privatnim parnicama s ciljem zaštite prava pojedina koja proizlaze iz članaka 81. i 82. <sup>(2)</sup>
2. U skladu s Uredbom 1/2003, tijela javne provedbe mogu usredotočiti svoje djelovanje na istraživanje ozbiljnih povreda članaka 81. i 82., koje je često teško otkriti. Za svoje provedbene aktivnosti ona se koriste informacijama koje su im dostavili poduzetnici i potrošači na tržištu.
3. Komisija stoga želi potaknuti građane i poduzetnike da se obrate tijelima javne provedbe te ih obavijeste o povredama pravila tržišnog natjecanja za koje postoji opravdana sumnja. Na razini Komisije postoje dva načina na koja se to može učiniti, jedan je podnošenje pritužbe u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe 1/2003. Na temelju članaka 5. i 9. Uredbe 773/2004 <sup>(3)</sup>, takve pritužbe moraju ispunjavati određene uvjete.
4. Drugi je način dostavljanje informacija o tržištu koje ne moraju zadovoljavati uvjete za pritužbe na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe 1/2003. Komisija je u tu svrhu izradila posebnu internetsku stranicu za prikupljanje podataka od građana i poduzetnika te njihovih udruga koji žele Komisiju obavijestiti o povredama članaka 81. i 82. za koje postoji opravdana sumnja. Takve informacije mogu poslužiti kao polazišna točka za istrage koje provodi Komisija. <sup>(4)</sup> Informacije o povredama za koja postoji opravdana sumnja mogu se dostaviti na sljedeću adresu:

<http://europa.eu.int/dgcomp/info-on-anti-competitive-practices>

ili na:

Commission européenne/Europese Commissie  
Competition DG  
B-1049 Bruxelles/Brussel

5. Ne dovodeći u pitanje tumačenje Uredbe 1/2003 i Uredbe Komisije 773/2004 od strane sudova Zajednice, namjera je

ove Obavijesti dati upute građanima i poduzetnicima koji traže pravnu zaštitu u slučajevima povrede pravila o tržišnom natjecanju za koje postoji opravdana sumnja. Obavijest se sastoji od dvaju glavnih dijelova:

— dio II. daje smjernice glede odabira između podnošenja prigovora Komisiji ili pokretanja spora na nacionalnom sudu. Nadalje, podsjeća na načela vezana uz podjelu rada između Komisije i nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje u provedbi sustava utvrđenoga Uredbom 1/2003, koja su objašnjena u Obavijesti o suradnji u sklopu mreže tijela nadležnih za tržišno natjecanje <sup>(5)</sup>.

— dio III. objašnjava način na koji Komisija postupa s pritužbama u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe 1/2003.

6. Ova se Obavijest ne odnosi na sljedeće situacije:

— pritužbe koje uloze države članice u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe 1/2003,

— pritužbe kojima se zahtijeva da Komisija pokrene postupak protiv države članice u skladu s člankom 86. stavkom 3. u svezi s člancima 81. i 82. Ugovora,

— pritužbe koje se odnose na članak 87. Ugovora o državnim potporama,

— pritužbe koje se odnose na povredu od strane država članica koje Komisija može rješavati u okviru članka 226. Ugovora <sup>(6)</sup>.

**II. RAZLIČITE MOGUĆNOSTI ZA ULAGANJE PRITUŽBI VEZANIH ZA POVREDE ČLANAKA 81. ILI 82. ZA KOJE POSTOJI OPRAVDANA SUMNJA**

**A. PRITUŽBE U NOVOM SUSTAVU PROVEDBE UTEMELJENIM UREDBOM 1/2003**

7. Ovisno o prirodi pritužbe, podnositelj pritužbe može se obratiti ili nacionalnom sudu ili tijelu nadležnom za tržišno natjecanje koje djeluje kao tijelo javne provedbe. Namjera je ovog poglavlja Obavijesti pomoći potencijalnim podnositeljima prigovora u donošenju kvalificirane odluke hoće li se obratiti Komisiji, jednom od tijela nadležnih za tržišno natjecanje država članica ili nacionalnom sudu.

8. Dok se od nacionalnih sudova zahtijeva da zaštite prava pojedinaca te su stoga obvezni donositi odluke o svim predmetima koji su pokrenuti pred njima, tijela javne provedbe ne mogu istražiti sve pritužbe, nego moraju utvrditi prioritete u obrađivanju predmeta. Sud smatra da je Komisija, kojoj je na temelju članka 85. stavka 1. Ugovora o EZ-u povjerena zadaća osiguranja primjene načela utvrđenih u člancima 81. i 82. Ugovora, odgovorna za definiranje i provedbu smjernica politike tržišnog natjecanja Zajednice te da, s ciljem učinkovitog izvršavanja tog zadatka, ima pravo dati različite stupnjeve prioriteta podnesenim joj pritužbama <sup>(7)</sup>.
9. Uredba 1/2003 ovlašćuje sudove država članica i tijela nadležna za tržišno natjecanje država članica da primjenjuju članke 81. i 82. u cijelosti paralelno s Komisijom. U skladu s glavnim ciljem Uredbe 1/2003, sudovi i tijela nadležna za tržišno natjecanje država članica trebaju učinkovito sudjelovati u provedbi članaka 81. i 82. <sup>(8)</sup>.
10. Nadalje, člankom 3. Uredbe 1/2003 propisuje se da sudovi i tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje moraju primjenjivati i članke 81. i 82. na slučajeve sporazuma ili ponašanja koji mogu utjecati na trgovinu između država članica na koje oni primjenjuju svoje nacionalne zakone o tržišnom natjecanju. Nadalje, članci 11. i 15. Uredbe uspostavljaju razne mehanizme pomoću kojih sudovi i tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje surađuju s Komisijom u provedbi članaka 81. i 82.
11. U ovom novom zakonodavnom okviru Komisija namjerava preusmjeriti svoje provedbene resurse na:
- provedbu pravila o tržišnom natjecanju EZ-a u onim predmetima u kojima je njezino postupanje posebno primjereno <sup>(9)</sup>, usredotočujući svoje resurse na najteže povrede <sup>(10)</sup>;
  - rješavanje predmeta u kojima bi Komisija trebala djelovati budući da su značajni za definiranje politike tržišnog natjecanja Zajednice i/ili osiguranje dosljedne primjene članaka 81. i 82.
- B. KOMPLEMENTARNE ULOGE PRIVATNE I JAVNE PROVEDBE**
12. Sudovi Zajednice su u više navrata istakli čvrst stav da su nacionalni sudovi obvezni štiti prava pojedinaca koja proi-  
zlaže iz izravnog učinka članka 81. stavka 1. i članka 82. <sup>(11)</sup>.
13. Nacionalni sudovi mogu odlučiti o ništavnosti ili valjanosti ugovora i samo nacionalni sudovi mogu dodijeliti odštetu pojedincu u slučaju povrede članaka 81. i 82. Na temelju sudske prakse Suda, svaki pojedinac može tražiti naknadu štete za gubitak koji mu je prouzročen ugovorom ili ponašanjem koje ograničava ili narušava tržišno natjecanje, kako bi se osigurala puna učinkovitost pravila o tržišnom natjecanju Zajednice. Takve tužbe za naknadu štete na nacionalnim sudovima mogu znatno doprinijeti održavanju učinkovitog tržišnog natjecanja u Zajednici jer odvraćaju poduzetnike od sklapanja ili primjene ograničavajućih sporazuma ili djelovanja <sup>(12)</sup>.
14. Uredba 1/2003 izričito priznaje bitnu ulogu nacionalnih sudova u primjeni pravila o tržišnom natjecanju EZ-a <sup>(13)</sup>. Proširenjem ovlasti za primjenu članka 81. stavka 3. na nacionalne sudove, poduzetnicima se oduzima mogućnost da prijavom Komisiji odgode postupak pred nacionalnim sudom, te se time uklanja prepreka za privatnu parnicu koja je postojala prema Uredbi br. 17. <sup>(14)</sup>.
15. Ne dovodeći u pitanje pravo ili obvezu nacionalnih sudova da Sudu upute zahtjev za donošenje odluke o prethodnom pitanju u skladu s člankom 234. Ugovora o EZ-u, člankom 15. stavkom 1. Uredbe 1/2003 izričito se propisuje da nacionalni sudovi mogu zatražiti mišljenja ili informacije od Komisije. Cilj je te odredbe olakšati nacionalnim sudovima primjenu članaka 81. i 82. <sup>(15)</sup>.
16. Pokretanje postupka pred nacionalnim sudom za podnositelja prigovora donosi sljedeće prednosti:
- Nacionalni sudovi mogu dodijeliti odštetu za gubitak pretrpljen kao posljedica povrede članaka 81. ili 82.
  - Nacionalni sudovi mogu donositi odluke o zahtjevima za plaćanje ili ugovornim obvezama koji se temelje na sporazumu koji oni razmatraju na temelju članka 81.
  - Nacionalni sudovi su ti koji primjenjuju građansko-pravno sankcioniranje ništavnosti iz članka 81. stavka 2. na ugovorne odnose između pojedinaca <sup>(16)</sup>. Pri tome mogu na temelju važećeg nacionalnog zakonodavstva i vodeći računa o svim drugim pitanjima obuhvaćena sporazumom posebice procijeniti opseg i posljedice ništavnosti određenih ugovornih odredbi na temelju članka 81. stavka 2. <sup>(17)</sup>.
  - Nacionalnim sudovima obično je jednostavnije nego Komisiji donijeti privremene mjere <sup>(18)</sup>.

- U postupcima pred nacionalnim sudovima mogu se kombinirati zahtjevi utemeljeni na pravu tržišnog natjecanja Zajednice s drugim zahtjevima utemeljenima na nacionalnom pravu.
  - Sudovi obično imaju ovlast dodijeliti sudske troškove stranci koja je uspjela u sporu. U upravnom postupku pred Komisijom to nije nikad moguće.
17. Činjenica da podnositelj prigovora može osigurati zaštitu svojih prava u postupku pred nacionalnim sudom, važan je element koji Komisija može uzeti u obzir pri razmatranju interesa Zajednice za istragu pritužbe <sup>(19)</sup>.
18. Komisija smatra da novi sustav provedbe utvrđen Uredbom 1/2003 ojačava mogućnost podnositelja prigovora da zatraže i dobiju učinkovitu pravnu zaštitu na nacionalnim sudovima.
- C. PODJELA POSLA IZMEĐU TIJELA JAVNE PROVEDBE U EUROPSKOJ ZAJEDNICI
19. Uredba 1/2003 uspostavlja sustav paralelne nadležnosti za primjenu članaka 81. i 82. dajući ovlast tijelima država članica nadležnima za tržišno natjecanje za primjenu članaka 81. i 82. u njihovoj cijelosti (članak 5.). Mogućnost razmjene podataka (članak 12.) i međusobnog pružanja pomoći u istrazi (članak 22.) dodatno jača decentraliziranu provedbu pri tijelima država članica nadležnim za tržišno natjecanje.
20. Uredba ne uređuje podjelu posla između Komisije i tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje, nego podjelu predmeta prepušta suradnji Komisije i tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje unutar Europske mreže za tržišno natjecanje (ECN). Cilj je Uredbe fleksibilnom podjelom rada između tijela javne provedbe u Zajednici osigurati učinkovitu provedbu članaka 81. i 82.
21. Upute za podjelu posla između Komisije i tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje utvrđene su u zasebnoj obavijesti <sup>(20)</sup>. Upute iz te obavijesti, koje se tiču odnosa između tijela javne provedbe, u interesu su podnositelja prigovora jer im dopuštaju da pritužbu upute tijelu koje je najprimjerenije za rješavanje njihovog slučaja.
22. Obavijest o suradnji u sklopu Mreže tijela nadležnih za tržišno natjecanje posebno navodi <sup>(21)</sup>:
- „Određeno tijelo može se smatrati mjerodavnim za rješavanje predmeta ako su zadovoljena sljedeća tri kumulativna uvjeta:
- sporazum ili djelovanje ima znatne, izravne, stvarne ili predvidljive učinke na tržišno natjecanje unutar njegovog teritorija, provodi se ili je nastao na njegovom teritoriju,
  - to tijelo može učinkovito okončati cjelokupnu povredu, tj. ono može donijeti nalog za obustavu čiji će učinak biti dostatan za okončanje povrede te može, po potrebi, na odgovarajući način sankcionirati povredu,
  - ono može prikupiti, po mogućnosti uz pomoć drugih nadležnih tijela, dokaze potrebne za dokazivanje povrede.
- Gore navedeni kriteriji naznačuju da mora postojati značajna veza između povrede i teritorija države članice kako bi se tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje smatralo mjerodavnim. Može se očekivati da će u većini slučajeva nadležna tijela onih država članica u kojima povreda u znatnoj mjeri utječe na tržišno natjecanje biti primjerena pod uvjetom da mogu učinkovito okončati povredu pomoću samostalnog ili paralelnog postupka ako Komisija nije mjerodavnija za poduzimanje radnji (vidjeti dolje [...]).
- Iz toga proizlazi da je nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje po pravilu mjerodavno za rješavanje sporazuma ili djelovanja koja znatno utječu na tržišno natjecanje uglavnom unutar njegova teritorija [...].
- Nadalje, iako se više nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje može smatrati mjerodavnim za rješavanje predmeta, postupa li jedno nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja samostalno, njegovo postupanje može biti mjerodavno ako je dostatno za okončanje cjelokupne povrede [...].
- Paralelno djelovanje dvaju ili triju mjerodavnih nacionalnih tijela za tržišno natjecanje moguće je kada sporazum ili djelovanje znatno utječe na tržišno natjecanje uglavnom na njihovom teritoriju i kada djelovanje samo jednog nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje ne bi bilo dostatno za okončanje cjelokupne povrede i/ili njezinog primjerenog sankcioniranja [...].

Tijela koja rješavaju predmet paralelnim postupanjem nastoje uskladiti svoje djelovanje u mjeri u kojoj je to moguće. U tu svrhu, ona mogu smatrati korisnim određivanje jednoga od njih kao vodećeg tijela kojemu će povjeriti zadatke kao što su koordinacija istražnih mjera, dok svako tijelo ostaje nadležno za provedbu vlastitog postupka.

Komisija se smatra posebno mjerodavnom ako jedan sporazum ili djelovanje ili nekoliko njih, uključujući mreže sličnih sporazuma ili djelovanja, imaju učinak na tržišno natjecanje u više od tri države članice (prekogranična tržišta koja obuhvaćaju više od tri države članice ili nekoliko nacionalnih tržišta) [...].

Nadalje, Komisija se smatra posebno mjerodavnom za rješavanje slučaja ako je on tijesno povezan s drugim odredbama Zajednice koje Komisija može isključivo ili učinkovitije primijeniti i ako interes Zajednice zahtijeva usvajanje odluke Komisije da razvije politiku Zajednice za tržišno natjecanje kada se pojavi novo pitanje vezano za tržišno natjecanje ili kako bi se osigurala učinkovita provedba.”

23. U okviru Europske mreže za tržišno natjecanje, podaci o predmetima koji se istražuju nakon podnošenja pritužbe dostupni su drugim članovima mreže prije počinjanja prve formalne istražne mjere ili odmah nakon toga <sup>(22)</sup>. Kada je ista pritužba podnesena kod nekoliko tijela ili kada je pritužba podnesena tijelu koje nije mjerodavno, članovi mreže nastoje u indikativnom roku od dva mjeseca odrediti koje bi tijelo ili tijela trebala biti nadležna za taj slučaj.

24. I sami podnositelji prigovora mogu pridonijeti daljnjem smanjivanju moguće potrebe za preusmjeravanjem predmeta proisteklih iz njihove pritužbe tako što se pri odlučivanju o tome gdje će uložiti pritužbu oslanjaju na upute za podjelu posla unutar mreže definirane ovim poglavljem. Ako je, unatoč tome, predmet preusmjeren nekom drugom tijelu unutar mreže, angažirana tijela nadležna za tržišno natjecanje obavještavaju što je prije moguće dotične poduzetnike i podnositelje pritužbi <sup>(23)</sup>.

25. Komisija može odbaciti pritužbu u skladu s člankom 13. Uredbe 1/2003, s obrazloženjem da tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje rješava ili je riješilo predmet. U tom slučaju Komisija mora, u skladu s člankom 9.

Uredbe 773/2004, odmah obavijestiti podnositelja pritužbe o nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje koje rješava ili je već riješilo taj predmet.

### III. NAČIN NA KOJI KOMISIJA POSTUPA S PRITUŽBAMA U SKLADU S ČLANKOM 7. STAVKOM 2. UREDBE 1/2003

#### A. OPĆENITO

26. U skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe 1/2003 fizičke ili pravne osobe koje mogu dokazati legitiman interes <sup>(24)</sup> imaju pravo uložiti pritužbu kako bi od Komisije zatražile utvrđivanje povrede članaka 81. i 82. Ugovora o EZ te kako bi zatražile okončanje te povrede u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe 1/2003. Ovaj dio Obavijesti objašnjava uvjete koji se primjenjuju na pritužbe na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe 1/2003, njihovu procjenu i postupak Komisije.

27. Za razliku od građanskih sudova čiji je zadatak osigurati pojedinačna prava privatnih osoba, Komisija je upravno tijelo koje mora postupati u skladu s javnim interesom. Svojevremeno je obilježje zadatka Komisije kao tijela javne provedbe da raspolaže diskrecijskim pravom određivanja prioriteta svojeg postupanja u provedbi pravila o tržišnom natjecanju <sup>(25)</sup>.

28. Komisija ima pravo dati različite stupnjeve prioriteta pritužbama koje su joj podnesene te se u danom predmetu može pozvati na interes Zajednice kao kriterij za određivanje prioriteta <sup>(26)</sup>. Komisija može odbaciti pritužbu kada smatra da dani predmet nije od dostatnog interesa za Zajednicu kojim bi se opravdalo daljnje istraživanje. Kada Komisija odbaci pritužbu, podnositelj pritužbe ima pravo na odluku Komisije <sup>(27)</sup> ne dovodeći u pitanje članak 7. stavak 3. Uredbe 773/2004.

#### B. PODNOŠENJE PRITUŽBE U SKLADU S ČLANKOM 7. STAVKOM 2. UREDBE 1/2003

##### (a) Obrazac pritužbe

29. Pritužba u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe 1/2003 može se podnijeti samo za povrede članaka 81. i 82. za koje postoji opravdana sumnja i u svrhu poduzimanja radnje Komisije na temelju članka 7. stavka 1. Uredbe 1/2003. Pritužba na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe 1/2003 mora biti u skladu s obrascem C koji je naveden u članku 5. stavku 1. Uredbe 773/2004, a nalazi se u njezinom prilogu.

30. Obrazac C dostupan je na <http://europa.eu.int/dgcomp/complaints-form>, a nalazi se i u prilogu ovoj Obavijesti. Pritužba se mora predati u tri papirna primjerka kao i, ako je moguće, u jednom elektroničkom primjerku. Nadalje, podnositelj pritužbe mora osigurati verziju pritužbe koja nije povjerljiva (članak 5. stavak 2. Uredbe 773/2004). Elektroničko slanje Komisiji moguće je putem navedene internetske stranice, a papirne primjerke trebalo bi poslati na sljedeću adresu:

Commission européenne/Europese Commissie  
Competition DG  
B-1049 Bruxelles/Brussel

31. Obrazac C zahtijeva da podnositelji pritužbe podastru opsežne podatke vezane za svoju pritužbu. Oni bi trebali osigurati i preslike relevantne popratne dokumentacije za koju se razumno može očekivati da im je dostupna te, u mjeri u kojoj je to moguće navesti, gdje bi Komisija mogla dobiti relevantne informacije i dokumente koji njima nisu dostupni. U posebnim slučajevima Komisija može osloboditi od obveze podastiranja informacija traženih u obrascu C (članak 5. stavak 1. Uredbe 773/2004). Komisija smatra kako ta mogućnost može olakšati podnošenje pritužbi posebice udrugama potrošača kada oni, vezano za prigovore potkrijepljene na neki drugi način, nemaju pristup posebnim informacijama iz područja poduzetnika na kojeg se žale.

32. Dopise upućene Komisiji koji ne udovoljavaju zahtjevima iz članka 5. Uredbe 773/2004 te stoga ne predstavljaju pritužbu u smislu članka 7. stavka 2. Uredbe 1/2003 Komisija smatra općim informacijama koje, kada je to korisno, mogu dovesti do pokretanja istrage po službenoj dužnosti (vidjeti točku 4. gore).

#### (b) Legitimni interes

33. Status službenog podnositelja pritužbe na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe 1/2003 namijenjen je pravnim i fizičkim osobama koje mogu dokazati legitimni interes<sup>(28)</sup>. Smatra se da države članice imaju legitimni interes za sve pritužbe koje odluče uložiti.

34. U nekadašnjoj praksi Komisije uvjet legitimnog interesa nije često bio upitan jer je većina podnositelja pritužbe bila u položaju u kojem je povreda za koju je postojala osnovana sumnja na njih imala izravan i štetan utjecaj. Međutim, postoje situacije u kojima je potrebna daljnja analiza kako bi se zaključilo je li uvjet „legitimnog interesa” iz članka 7. stavka 2. ispunjen. Najbolje smjernice za takve slučajeve daju brojni primjeri.

35. Prvostupanjski sud smatra da se udruženje poduzetnika može pozvati na legitimni interes podnošenjem pritužbe

po pitanju ponašanja svojih članova, čak i ako, kao poduzetnik koji posluje na mjerodavnom tržištu, nije izravno pogođeno ponašanjem zbog kojega je podnesena pritužba, pod uvjetom da, kao prvo ima pravo predstavljati interese svojih članova i da se, kao drugo, za ponašanje zbog kojega je pritužba podnesena može očekivati da će štetno utjecati na interes njegovih članova<sup>(29)</sup>. I obratno, utvrđeno je da Komisija ima pravo ne rješavati pritužbu udruženja poduzetnika čiji članovi nisu bili uključeni u vrstu poslovnih transakcija zbog kojih je podnesena pritužba<sup>(30)</sup>.

36. Iz te sudske prakse može se zaključiti da poduzetnici (sami ili preko udruženja koja imaju pravo zastupati njihov interes) mogu tražiti legitimni interes kada posluju na mjerodavnom tržištu ili kada bi ponašanje zbog kojega je podnesen prigovor moglo izravno i štetno utjecati na njihov interes. To potvrđuje ustaljenu praksu Komisije koja je prihvatila da se na legitimni interes mogu pozvati primjerice stranke koje sudjeluju u sporazumu ili djelovanju zbog kojega je pritužba podnesena, konkurenti čiji su interesi prema opravdanoj sumnji bili oštećeni zbog ponašanja zbog kojega je podnesena pritužba ili poduzetnici koji su isključeni iz distribucijskog sustava.

37. Udruge potrošača jednako tako mogu uložiti pritužbe Komisiji<sup>(31)</sup>. Komisija nadalje smatra da pojedinačni potrošači na čije se ekonomske interese vrši izravan i štetan učinak u onoj mjeri u kojoj su oni kupci robe ili usluga koji su predmet povrede mogu biti u položaju da dokažu legitimni interes<sup>(32)</sup>.

38. Međutim, Komisija ne prihvaća kao legitimni interes u smislu članka 7. stavka 2. interes osoba ili organizacija koje se pozivaju na opći interes ako ne pokažu da bi povreda mogla imati izravan i štetan učinak na njih ili njihove članove (*pro bono publico*).

39. Lokalna ili regionalna javna tijela mogla bi pokazati legitimni interes u svojstvu kupaca ili korisnika robe ili usluga na koje ponašanje, zbog kojega je podnesen prigovor, vrši utjecaj. Suprotno tomu, ako oni Komisiji skreću pozornost na povredu za koju postoji opravdana sumnja pozivajući se na *pro bono publico*, tada se ne može smatrati da oni dokažu legitimni interes u smislu članka 7. stavka 2. Uredbe 1/2003.

40. Podnositelji pritužbi moraju dokazati svoj legitimni interes. Kada fizička ili pravna osoba koja uloži pritužbu ne može dokazati legitimni interes, Komisija ima pravo ne rješavati pritužbu, ne dovodeći u pitanje svoje pravo pokretanja postupka na vlastitu inicijativu. Komisija može u svim fazama istrage ispitivati je li taj uvjet zadovoljen<sup>(33)</sup>.

## C. PROCJENA PRITUŽBI

(a) **Interes Zajednice**

41. Prema ustaljenoj sudskoj praksi sudova Zajednice od Komisije se ne zahtijeva da provede istragu u svakom predmetu<sup>(34)</sup> ili da, *a fortiori*, donese odluku u smislu članka 249. Ugovora o EZ-u o postojanju ili nepostojanju povrede članka 81. ili 82.<sup>(35)</sup>, ali Komisija ima pravo dati različite stupnjeve prioriteta pritužbama koji su joj podneseni te se pozvati na interes Zajednice kako bi odredila stupanj prioriteta koji će primjenjivati na različite pritužbe koje zaprima<sup>(36)</sup>. Situacija je drugačija samo s pritužbama koje spadaju u isključivu nadležnost Komisije<sup>(37)</sup>.

42. Komisija ipak mora pomnjivo proučiti činjenične i zakonske elemente na koje joj je podnositelj prigovora skrenuo pozornost radi procjene interesa Zajednice u daljnjoj istrazi slučaja<sup>(38)</sup>.

43. Procjena interesa Zajednice koju je potaknuo podnositelj pritužbe ovisi o okolnostima svakog pojedinačnog predmeta. Prema tome, broj kriterija procjene na koje se Komisija može pozvati nije ograničen, niti se od Komisije zahtijeva da slijedi isključivo određene kriterije. Budući da se činjenične i pravne okolnosti mogu znatno razlikovati od slučaja do slučaja, dopušteno je primijeniti nove kriterije koji prije nisu bili razmatrani<sup>(39)</sup>. Po potrebi Komisija može dati prioritet jednom kriteriju za procjenu interesa Zajednice<sup>(40)</sup>.

44. Kriteriji koji se smatraju relevantnima u sudskoj praksi za procjenu interesa Zajednice u (daljnjoj) istrazi predmeta jesu sljedeći:

— Komisija može odbaciti pritužbu uz obrazloženje da podnositelj pritužbe može pokrenuti postupak za ostvarenje svojih prava na nacionalnim sudovima<sup>(41)</sup>.

— Komisija ne može određene situacije, koje spadaju u zadatke koji su joj povjereni Ugovorom, načelno isključiti iz svoje nadležnosti, nego mora u svakom slučaju procijeniti koliko su ozbiljne povrede za koje postoji opravdana sumnja i koliko su dalekosežne njihove posljedice. To posebno znači da ona mora uzeti u obzir trajanje i opseg povreda zbog kojih je podnesena pritužba te njihov učinak na situaciju tržišnog natjecanja u Zajednici<sup>(42)</sup>.

— Moguće je da Komisija mora odvagati značaj povrede za koju postoji opravdana sumnja u smislu funkcioniranja zajedničkog tržišta, vjerojatnost da će postojanje

povrede biti dokazano i opseg potrebne istrage kako bi ispunila svoj zadatak osiguravanja poštivanja članaka 81. i 82. Ugovora<sup>(43)</sup>.

— Budući da diskrecijsko pravo Komisije ne ovisi o fazi u kojoj se istraga slučaja nalazi, faza istrage jedna je od okolnosti slučaja koje Komisija možda treba uzeti u obzir<sup>(44)</sup>.

— Komisija može odlučiti da nije mjerodavna istraživati pritužbu ako su djelovanja na koje se on odnosi prestala. Međutim, u tu svrhu Komisija treba ustanoviti postoje li i dalje učinci koji štete tržišnom natjecanju te pridaje li se pritužbi interes za Zajednicu zbog ozbiljnosti povrede ili ustrajnosti njezinih učinaka<sup>(45)</sup>.

— Komisija također može odlučiti da nije mjerodavna ocjenjivati pritužbu ako poduzetnik na kojega se on odnosi pristane promijeniti svoje ponašanje na taj način da se može smatrati da više ne postoji dostatan interes Zajednice za intervenciju<sup>(46)</sup>.

45. Kada je njezino stajalište da u predmetu ne postoji dostatan interes Zajednice koji bi opravdao (daljnju) istragu, Komisija može odbaciti pritužbu po toj osnovi. Takva se odluka može donijeti ili prije početka istrage ili nakon poduzimanja istražnih mjera<sup>(47)</sup>. Međutim, Komisija nije obvezna odustati od pritužbi zbog nedostatka interesa Zajednice<sup>(48)</sup>.

(b) **Procjena na temelju članaka 81. i 82.**

46. Razmatranje pritužbe na temelju članaka 81. i 82. uključuje dva aspekta, jedan koji se odnosi na činjenice koje treba utvrditi kako bi se dokazala povreda članaka 81. i 82. i drugi koji se odnosi na pravnu ocjenu ponašanja zbog kojega je podnesena pritužba.

47. Kada pritužba, iako udovoljava uvjetima članka 5. Uredbe 773/2004 i obrasca C, u dostatnoj mjeri ne potkrepljuje navode koji su izloženi, ona može biti odbačena na toj osnovi<sup>(49)</sup>. Radi odbacivanja pritužbe s obrazloženjem da ponašanje zbog kojega je podnesena pritužba ne povređuje pravila o tržišnom natjecanju EZ-a ili nije u okviru njihova područja primjene, Komisija nije obvezna uzeti u obzir okolnosti na koje joj podnositelj pritužbe nije skrenuo pozornost te koje je mogla otkriti samo razmatranjem predmeta<sup>(50)</sup>.

48. Kriteriji za pravnu ocjenu sporazuma ili djelovanja na temelju članaka 81. i 82. ne mogu se iscrpno obraditi u ovoj Obavijesti. Međutim, mogući podnositelji prigovora trebali bi, uz druge izvore, konzultirati iscrpne upute Komisije<sup>(51)</sup>, a posebno sudsku praksu sudova Zajednice te načine na koje Komisija rješava slučajeve. U točkama koje slijede navode se četiri posebna pitanja uz naznake o tome gdje se mogu pronaći dodatne upute.
49. Sporazumi i djelovanja spadaju u područje primjene članaka 81. i 82. ako mogu utjecati na trgovinu između država članica. Ako neki sporazum ili djelovanje ne udovoljava tom uvjetu, može se primijeniti nacionalno pravo tržišnog natjecanja, ali ne i pravo tržišnog natjecanja EZ-a. Iscrpne upute o tom pitanju mogu se pronaći u Obavijesti o načelu utjecaja na trgovinu<sup>(52)</sup>.
50. Sporazumi obuhvaćeni člankom 81. mogu biti sporazumi male vrijednosti za koje se smatra da ne ograničavaju tržišno natjecanje u znatnoj mjeri. Upute o tom pitanju mogu se pronaći u Obavijesti Komisije koja se odnosi na sporazume male vrijednosti (tzv. *de minimis* Obavijesti)<sup>(53)</sup>.
51. Smatra se da sporazumi koji ispunjavaju uvjete iz uredbi o skupnim izuzećima udovoljavaju uvjetu iz članka 81. stavka 3.<sup>(54)</sup> Kako bi oduzela pogodnost skupnog izuzeća u skladu s člankom 29. Uredbe 1/2003, Komisija mora pojedinačnom procjenom sporazuma dokazati da sporazum na koji se primjenjuje uredba o skupnom izuzeću ima određene učinke koji nisu u skladu s člankom 81. stavkom 3.
52. Sporazumi koji ograničavaju tržišno natjecanje u smislu članka 81. stavka 1. Ugovora o EZ mogu ispunjavati uvjete iz članka 81. stavka 3. Ugovora o EZ-u. U skladu s člankom 1. stavkom 2. Uredbe 1/2003 takvi sporazumi ne mogu biti zabranjeni ako o tome nije prethodno donesena upravna odluka. Upute o uvjetima koje sporazum mora ispuniti u skladu s člankom 81. stavkom 3. mogu se naći u Obavijesti o članku 81. stavku 3.<sup>(55)</sup>
- procjenjivanja daju li ta pitanja naznake o ponašanju koje bi moglo povređivati članke 81. i 82.<sup>(56)</sup>.
54. U postupku Komisije za rješavanje pritužbi mogu se razlikovati različite faze<sup>(57)</sup>.
55. Tijekom prve faze, nakon podnošenja pritužbe, Komisija razmatra pritužbu i može prikupiti dodatne informacije kako bi odlučila koje će radnje poduzeti u svezi s pritužbom. Ta faza može obuhvaćati neformalnu razmjenu mišljenja između Komisije i podnositelja pritužbe radi razjašnjavanja činjeničnih i pravnih pitanja na koja se žalba odnosi. U toj fazi Komisija može dati početnu reakciju podnositelju pritužbe dajući mu mogućnost za proširenje navoda s obzirom na tu početnu reakciju.
56. U drugoj fazi Komisija može dalje istražiti slučaj kako bi pokrenula postupak u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe 1/2003 protiv poduzetnika zbog kojega je pritužba podnesena. Kada Komisija smatra da nema dostatnog temelja za poduzimanje radnji na temelju pritužbe, ona obavještava podnositelja pritužbe o svojim razlozima te mu nudi mogućnost podnošenja dodatnih primjedbi u vremenskom roku koji ona odredi (članak 7. stavak 1. Uredbe 773/2004).
57. Ako podnositelj prigovora ne obznani svoja stajališta u vremenskom roku koji je odredila Komisija, smatra se da je pritužba povučena (članak 7. stavak 3. Uredbe 773/2004). U svim ostalim slučajevima, u trećoj fazi postupka Komisija prima na znanje zapažanja koja je podnio podnositelj pritužbe te ili pokreće postupak prema predmetu pritužbe ili donosi odluku o odbacivanju pritužbe<sup>(58)</sup>.
58. Kada Komisija odbaci pritužbu u skladu s člankom 13. Uredbe 1/2003 s obrazloženjem da drugo tijelo rješava ili je riješilo slučaj, Komisija postupa u skladu s člankom 9. Uredbe 773/2004.
59. Tijekom postupka podnositelji pritužbe raspolažu različitim pravima, kako je utvrđeno posebno člancima od 6. do 8. Uredbe 773/2004. Međutim, postupak Komisije u slučajevima koji se odnose na tržišno natjecanje ne predstavlja suparnički postupak između podnositelja pritužbe s jedne strane i poduzetnika koji su predmet istrage s druge strane. Prema tome, postupovna prava podnositelja pritužbe nisu tako dalekosežna kao pravo na pravedno saslušanje poduzetnika koji su predmet postupka za utvrđivanje povrede<sup>(59)</sup>.

#### D. POSTUPCI KOMISIJE PRI RJEŠAVANJU PRITUŽBI

##### (a) Pregled

53. Kao što je ponovljeno prije u tekstu, Komisija nije obvezna provesti istragu na temelju svake podnesene joj pritužbe a kako bi utvrdila je li počinjena povreda. Međutim, njezina je dužnost pomnjivo razmotriti činjenična i pravna pitanja na koja je podnositelj pritužbe skrenuo pozornost, radi

**(b) Indikativni vremenski rok za obavješćivanje podnositelja pritužbe o postupku koji predlaže Komisija**

60. Komisija ima obvezu odlučiti o pritužbama u razumnom roku <sup>(60)</sup>. Određivanje razumnog roka ovisi o okolnostima svakog predmeta, a posebice o njegovu kontekstu, različitim postupovnim radnjama koje Komisija poduzima, ponašanju stranaka tijekom postupka, složenosti predmeta i njegovoj važnosti za različite uključene strane <sup>(61)</sup>.
61. Komisija u načelu nastoji obavijestiti podnositelje pritužbe o postupanju koje predlaže u svezi s pritužbom u indikativnom vremenskom okviru četiri mjeseca od zaprimanja pritužbe. Stoga, u skladu s okolnostima pojedinog predmeta, a posebice mogućoj potrebi zahtijevanja dopunskih informacija od podnositelja pritužbe ili trećih strana, Komisija u načelu obavješćuje podnositelja pritužbe u roku četiri mjeseca o tome namjerava li dalje istražiti njegov slučaj. Taj vremenski rok ne predstavlja obvezujući zakonski uvjet.
62. Prema tome, u roku četiri mjeseca Komisija može podnositelja pritužbe obavijestiti o predloženom tijeku postupka u smislu početne reakcije u okviru prve faze postupka (vidjeti točku 55. gore). Komisija može i, kada razmatranje pritužbe napreduje do druge faze (vidjeti točku 56. gore, izravno nastaviti obavješćivati podnositelja pritužbe o svojoj privremenoj ocjeni u dopisu u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe 773/2004.
63. Kako bi se osiguralo brzo rješavanje njihovih pritužbi, poželjno je da podnositelji pritužbe marljivo surađuju u postupcima <sup>(62)</sup>, obavješćujući Komisiju o novom razvoju događaja.

**(c) Postupovna prava podnositelja pritužbe**

64. Kada Komisija uputi prijedlog mjera i rokova za uklanjanje štetnih učinaka poduzetnicima za koje je podnesena pritužba u skladu s člankom 10. stavkom 1. Uredbe 773/2004, podnositelj pritužbe ima pravo primiti presliku tog dokumenta iz kojega su uklonjene poslovne tajne i druge povjerljive informacije o predmetnim poduzetnicima (prijedlog mjera i rokova za uklanjanje štetnih učinaka u inačici koja nije povjerljiva; vidjeti članak 6. stavak 1. Uredbe 773/2004). Podnositelj pritužbe pozvan je da u pisanom obliku izrazi primjedbe na prijedlog mjera i rokova za uklanjanje štetnih učinaka. Određuje se vremenski rok za takve pisane primjedbe.
65. Nadalje, Komisija može po potrebi podnositeljima pritužbe pružiti mogućnost izražavanja mišljenja na usmenom

saslušanju stranaka kojima je upućen prijedlog mjera i rokova za uklanjanje štetnih učinaka, ako to podnositelji pritužbe zatraže u svojim pisanim očitovanjima <sup>(63)</sup>.

66. Podnositelji pritužbe mogu podnijeti, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev Komisije, dokumente koji sadrže poslovne tajne ili druge povjerljive informacije. Povjerljive informacije štiti Komisija <sup>(64)</sup>. Na temelju članka 16. Uredbe 773/2004 podnositelji pritužbe obvezni su odrediti koje su informacije povjerljive, pružiti razloge zbog kojih se informacije smatraju povjerljivima i dostaviti posebnu inačicu koja nije povjerljiva kada izražavaju svoja stajališta u skladu s člankom 6. stavkom 1. i člankom 7. stavkom 1. Uredbe 773/2004, kao i kada naknadno tijekom istog postupka dostavljaju dodatne informacije. Štoviše, Komisija može u svim ostalim slučajevima zatražiti od podnositelja pritužbe koji predaju dokumente ili izjave da označe dokumente ili dijelove dokumenata odnosno izjave za koje smatraju da su povjerljivi. Ona može posebno odrediti rok podnositelju pritužbe u kojem mora navesti zašto određenu informaciju smatra povjerljivom te dostaviti inačicu koja nije povjerljiva, uključujući kratak opis svake izbrisane informacije.
67. Označivanje informacije kao povjerljive ne sprečava Komisiju od iznošenja i korištenja informacija kada je to nužno za dokazivanje povrede članaka 81. i 82. <sup>(65)</sup>. Kada su poslovne tajne i povjerljive informacije nužne za dokazivanje povreda, Komisija mora procijeniti za svaki pojedini dokument je li potreba otkrivanja veća od štete koja bi mogla nastati kao posljedica iznošenja.
68. Kada je stajalište Komisije da zbog nepostojanja dostatnog interesa Zajednice ili zbog nekih drugih pravnih osnova pritužbe ne bi trebalo dalje razmatrati, ona o tome obavješćuje podnositelja pritužbe u obliku dopisa u kojem naznačuje pravnu osnovu takve odluke (članak 7. stavak 1. Uredbe 773/2004), utvrđuje razloge koji su je naveli da donese privremeni zaključak u naznačenom smjeru te omogućuje podnositelju pritužbe dostavljanje dodatnih informacija ili očitovanja u vremenskom roku koji je odredila Komisija. Komisija također naznačuje posljedice neodgovaranja u skladu s člankom 7. stavkom 3. Uredbe 773/2004, kao što je objašnjeno u daljnjem tekstu.
69. U skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe 773/2004, podnositelj pritužbe ima pravo pristupa informacijama na kojima Komisija temelji svoje preliminarno stajalište. Takav se pristup obično osigurava tako da se u privitku dopisa šalje preslika relevantnih dokumenata.

70. Vremenski rok za očitovanje podnositelja pritužbe o dopisu u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe 773/2004 određuje se u skladu s okolnostima slučaja. On nije kraći od četiri tjedna (članak 17. stavak 2. Uredbe 773/2004). Ako podnositelj pritužbe ne odgovori u određenom vremenskom roku, smatra se da je pritužba povučena u skladu s člankom 7. stavkom 3. Uredbe 773/2004. Podnositelji pritužbe također imaju pravo povući svoju pritužbu u bilo kojem trenutku ako to žele.
71. Podnositelj prigovora može zatražiti produljenje vremenskog roka za dostavu očitovanja. Ovisno o okolnostima slučaja, Komisija takvo produljenje može odobriti.
72. U tom slučaju, kada podnositelj pritužbe dostavi dopunska očitovanja, Komisija ta očitovanja prima na znanje. Kada su ona takve prirode da zbog njih Komisija mijenja svoj prijašnji tijek djelovanja, ona može započeti postupak protiv poduzetnika zbog kojih je podnesena pritužba. U tom postupku podnositelj pritužbe ima postupovna prava objašnjena prethodno u tekstu.
73. Kada očitovanja podnositelja pritužbe ne mijenjaju tijek djelovanja koji je predložila Komisija, ona odlukom odbacuje pritužbu <sup>(66)</sup>.
- (d) Odluka Komisije o odbacivanju pritužbe**
74. Kada Komisija odbaci pritužbu odlukom u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe 773/2004, ona mora navesti razloge u skladu s člankom 253. Ugovora o EZ, tj. na način koji je primjeren za postupanje u tom predmetu te uzimajući u obzir okolnosti svakog slučaja.
75. Iz izjave o razlozima mora jasno i nedvosmisleno proizlaziti argumentacija Komisije, tako da omogući podnositelju pritužbe da sazna razloge za tu odluku, a nadležnom sudu Zajednice da izvrši svoju ovlast preispitivanja postupka. Međutim, Komisija nije obvezna usvojiti stajalište o svim argumentima na koje se oslanjao podnositelj u podupiranju svoje pritužbe. Ona samo treba utvrditi činjenice i pravne elemente koji imaju odlučujuću važnost u kontekstu odluke <sup>(67)</sup>.
76. Kada Komisija odbaci pritužbu u slučaju koji također dovodi do odluke u skladu s člankom 10. Uredbe 1/2003 (kojim se utvrđuje neprimjenjivost članaka 81. i 82.) ili člankom 9. Uredbe 1/2003 (Obveze), odluka kojom se odbacuje pritužba može se pozivati na drugu odluku donesenu na temelju navedenih odredbi.
77. Odluka o odbacivanju pritužbe podliježe mogućnosti žalbe na sudovima Zajednice <sup>(68)</sup>.
78. Odluka kojom se odbacuje pritužba sprečava podnositelje da podnesu zahtjev za ponovno otvaranje istrage ako ne iznesu značajne nove dokaze. Prema tome, daljnji dopisi o istoj pretpostavljenoj povredi koje šalju prethodni podnositelji pritužbe ne mogu se smatrati novom pritužbom ako Komisiji nisu dostavljeni značajni novi dokazi. Međutim, Komisija može u odgovarajućim okolnostima ponovno otvoriti predmet.
79. Odluka o odbacivanju pritužbe nije konačna odluka o tome postoje li povrede članaka 81. ili 82., čak i ako je Komisija ocijenila činjenice na temelju članaka 81. i 82. Ocjena Komisije u odluci o odbacivanju pritužbe stoga ne sprečava sudove država članica ili tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje u primjeni članaka 81. i 82. na sporazume i djelovanja predloženih Komisiji. Procjena Komisije u odluci kojom se odbacuje pritužba predstavlja činjenice koje sudovi država članica ili tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje mogu uzeti u obzir pri razmatranju sukladnosti predmetnih sporazuma ili djelovanja s člancima 81. i 82. <sup>(69)</sup>.
- (e) Posebne situacije**
80. U skladu s člankom 8. Uredbe 1/2003 Komisija može po službenoj dužnosti naložiti privremene mjere kada postoji opasnost od ozbiljne i nepovratne štete za tržišno natjecanje. Članak 8. Uredbe 1/2003 jasno navodi da podnositelji pritužbe ne mogu zatražiti privremene mjere na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe 1/2003. Zahtjevi za privremene mjere koje ulažu poduzetnici mogu se podnijeti sudovima država članica koji su mjerodavni za odlučivanje o tim mjerama <sup>(70)</sup>.
81. Neke osobe možda žele obavijestiti Komisiju o povredama članaka 81. i 82. za koje postoji opravdana sumnja, bez otkrivanja njihova identiteta poduzetnicima na koje se navodi odnose. Te osobe mogu slobodno kontaktirati Komisiju. Komisija je obvezna poštivati zahtjev osoba koje pružaju informacije za anonimnošću <sup>(71)</sup>, osim ako je zahtjev za anonimnost nedvojbeno neopravdan.

- (1) Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora (SL L 1, 4.1.2003., str. 1.–25.).
- (2) Vidjeti posebno uvodne izjave 3.–7. i 35. Uredbe 1/2003.
- (3) Uredba Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članaka 81. i 82. Ugovora o EZ (SL 123, 27.4.2004.).
- (4) Komisija s dopisima pružatelja informacija postupila u skladu s načelima dobre upravne prakse.
- (5) Obavijest o suradnji u sklopu Mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja (str. 43.).
- (6) Za postupanje s takvim zahtjevima, vidjeti Komunikaciju Komisije od 10. listopada 2002., COM(2002) 141.
- (7) Predmet C-344/98, Masterfoods v HB Ice Cream, [2000.] ECR I-11369, paragraf 46.; Predmet C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) i drugi v Komisija EZ-a, [1999.] ECR I-1341, paragraf 88.; Predmet T-24/90, Automec v Komisija EZ-a, [1992.] ECR II-2223, paragrafi 73.–77.
- (8) Vidjeti posebice članke 5., 6., 11., 12., 15., 22., 29., 35. i uvodne izjave 2. do 4. i od 6. do 8. Uredbe 1/2003.
- (9) Vidjeti Obavijest o suradnji u sklopu mreže tijela nadležnih za tržišno natjecanje ..., točke 5. ss.
- (10) Vidjeti uvodnu izjavu 3. Uredbe 1/2003.
- (11) Ustaljena sudska praksa, vidjeti predmet 127/73, Belgische Radio en Televisie (BRT) v SABAM and Fonior, [1974.] ECR 51, paragraf 16.; predmet C-282/95 P, Guérin automobiles v Komisija EZ-a, [1997.] ECR I-1503, paragraf 39.; predmet C-453/99, Courage v Bernhard Crehan, [2001.] ECR I-6297, paragraf 23.
- (12) Predmet C-453/99, Courage v Bernhard Crehan, [2001.] ECR I-6297, paragrafi 26. i 27.; ovlast nacionalnih sudova da dodijele odštetu također je naglašena u uvodnoj izjavi 7. Uredbe 1/2003.
- (13) Vidjeti članke 1., 6. i 15., kao i uvodnu izjavu 7. Uredbe 1/2003.
- (14) Uredba br. 17.: prva Uredba kojom se provode članci 85. i 86. Ugovora; SL P 13 od 21. veljače 1962., str. 204.–211.; Posebno izdanje na engleskom jeziku: Serija I poglavlje 1959.–1962., str. 87. Uredba br. 17. prestaje važiti nakon stupanja na snagu članka 43. Uredbe 1/2003 od 1. svibnja 2004.
- (15) Za detaljnija objašnjenja tog mehanizma vidjeti Obavijest o suradnji između Komisije i sudova država članica EU-a u primjeni članaka 81. i 82. EZ-a ....
- (16) Predmet T-24/90, Automec v Komisija Europskih zajednica, [1992.] ECR II-2223, paragraf 93.
- (17) Predmet C-230/96, Cabour and Nord Distribution Automobile v Arnor „SOCO“, [1998.] ECR I-2055, paragraf 51.; spojeni predmeti T-185/96, T-189/96 i T-190/96, Dalmasso i drugi v Komisija Europskih zajednica, [1999.] ECR II-93, točka 50.
- (18) Vidjeti članak 8. Uredbe 1/2003 i točku 80. dalje u tekstu. Ovisno o predmetu, tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje mogu biti jednako mjerodavna za usvajanje privremenih mjera.
- (19) Vidjeti točke 41. ss dalje u tekstu.
- (20) Obavijest o suradnji u sklopu Mreže tijela nadležnih za tržišno natjecanje (str. 43.).
- (21) Obavijest o suradnji u sklopu Mreže tijela nadležnih za tržišno natjecanje, točke 8.–15.
- (22) Članak 11. stavci 2. i 3. Uredbe 1/2003; Obavijest o suradnji u sklopu Mreže tijela nadležnih za tržišno natjecanje, točke 16. i 17.
- (23) Obavijest o suradnji unutar Mreže tijela nadležnih za tržišno natjecanje, ..., točka 34.
- (24) Za opširnija objašnjenja o tom pojmu posebno vidjeti točke 33. ss dalje u tekstu.
- (25) Predmet C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) i drugi v Komisija EZ-a, [1999.] ECR I-1341, paragraf 88; predmet T-24/90, Automec v Komisija EZ-a, [1992.] ECR II-2223, točke 73.–77. i 85.
- (26) Ustaljena sudska praksa od predmeta T-24/90, Automec v Komisija Europskih zajednica, [1992.] ECR II-2223, paragraf 85.
- (27) Predmet C-282/95 P, Guérin automobiles v Komisija EZ-a, [1997.] ECR I-1503, točka 36.
- (28) Vidjeti članak 5. stavak 1. Uredbe 773/2004.
- (29) Predmet T-114/92, Bureau Européen des Médias et de l'Industrie Musicale (BEMIM) v Komisija Europskih zajednica, [1995.] ECR II-147, paragraf 28. Udruženja poduzetnika također su bila podnositelji pritužbi u predmetima koji su temelj presude u predmetu 298/83, Comité des industries cinématographiques des Communautés européennes (CICCE) v Komisija Europskih zajednica, [1985.] ECR 1105 i predmet T-319/99, Federacion Nacional de Empresas (FENIN) v Komisija Europskih zajednica, koji još nije objavljen [2003.] u Izvješćima Suda EZ-a (ECR).
- (30) Spojeni predmeti T-133/95 i T-204/95, International Express Carriers Conference (IECC) v Komisija Europskih zajednica, [1998.] ECR II-3645, paragrafi 79.–83.
- (31) Predmet T-37/92, Bureau Européen des Unions des Consommateurs (BEUC) v Komisija Europskih zajednica, [1994.] ECR II-285, paragraf 36.

- (<sup>32</sup>) To se pitanje često postavlja kod postupaka koji su u tijeku pred Prvostupanjskim sudom (spojeni predmeti T-213 i 214/01). Komisija je također kao podnositelja zahtjeva prihvatila pojedinačnog potrošača u svojoj Odluci od 9. prosinca 1998. u Predmetu IV/D-2/34.466, Greek Ferries, SL L 109/24 od 27. travnja 1999., paragraf 1.
- (<sup>33</sup>) Spojeni predmeti T-133/95 i T-204/95, International Express Carriers Conference (IECC) v Komisija Europskih zajednica, [1998.] ECR II-3645, paragraf 79.
- (<sup>34</sup>) Predmet T-24/90, Automec v Komisija Europskih zajednica, [1992.] ECR II-2223, paragraf 76.; predmet C-91/95 P, Roger Tremblay i drugi v Komisija Europskih zajednica, [1996.] ECR I-5547, paragraf 30.
- (<sup>35</sup>) Predmet 125/78, GEMA v Komisija Europskih zajednica, [1979.] ECR 3173, paragraf 17.; predmet C-119/97/P, Union française de l'express (Ufex) i drugi v Komisija Europskih zajednica, [1999.] ECR I-1341, paragraf 87.
- (<sup>36</sup>) Ustaljena sudska praksa od predmeta T-24/90, Automec v Komisija Europskih zajednica, [1992.] ECR II-2223, paragrafi 77. i 85.; uvodna izjava 18. Uredbe 1/2003 izričito potvrđuje tu mogućnost.
- (<sup>37</sup>) Ustaljena sudska praksa od predmeta T-24/90, Automec v Komisija Europskih zajednica, [1992.] ECR II-2223, paragraf 75. Na temelju Uredbe 1/2003 to načelo može biti relevantno samo u smislu članka 29. te Uredbe.
- (<sup>38</sup>) Predmet 210/81, Oswald Schmidt, trading as Demo-Studio Schmidt v Komisija Europskih zajednica [1983.] ECR 3045, paragraf 19.; predmet C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) i drugi v Komisija Europskih zajednica, [1999.] ECR I-1341, paragraf 86.
- (<sup>39</sup>) Predmet C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) i drugi v Komisija Europskih zajednica, [1999.] ECR I-1341, paragrafi 79.–80.
- (<sup>40</sup>) Predmet C-450/98 P, International Express Carriers Conference (IECC) v Komisija Europskih zajednica, [2001.] ECR I-3947, paragrafi 57–59.
- (<sup>41</sup>) Predmet T-24/90, Automec v Komisija Europskih zajednica, [1992.] ECR II-2223, paragrafi 88. ss.; predmet T-5/93, Roger Tremblay i drugi v Komisija Europskih zajednica, [1995.] ECR II-185, paragrafi 65. ss.; predmet T-575/93, Casper Koelman v Komisija Europskih zajednica, [1996.] ECR II-1, paragrafi 75–80; vidjeti također II. dio prije u tekstu gdje su dane detaljnije informacije o toj temi.
- (<sup>42</sup>) Predmet C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) i drugi v Komisija Europskih zajednica, [1999.] ECR I-1341, paragrafi 92/93.
- (<sup>43</sup>) Ustaljena sudska praksa od predmeta T-24/90, Automec v Komisija Europskih zajednica, [1992.] ECR II-2223, paragraf 86.
- (<sup>44</sup>) Predmet C-449/98 P, International Express Carriers Conference (IECC) v Komisija Europskih zajednica [2001.] ECR I-3875, paragraf 37.
- (<sup>45</sup>) Predmet T-77/95, Syndicat français de l'Express International i drugi v Komisija Europskih zajednica [1997.] ECR II-1, paragraf 57.; predmet C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) i drugi v Komisija Europskih zajednica, [1999.] ECR I-1341, paragraf 95. Vidjeti također predmet T-37/92, Bureau Européen des Unions des Consommateurs (BEUC) v Komisija Europskih zajednica, [1994.] ECR II-285, paragraf 113., kod kojega se za nepisanu obvezu između države članice i treće države izvan zajedničke trgovinske politike smatralo da nije dostatna da bi se utvrdilo da je ponašanje zbog kojega je podnesena pritužba prestalo.
- (<sup>46</sup>) Predmet T-110/95, International Express Carriers (IECC) v Komisija Europskih zajednica i drugi, [1998.] ECR II-3605, paragraf 57., poduprt predmetom 449/98 P, International Express Carriers (IECC) v Komisija Europskih zajednica i drugi, [2001.] ECR I-3875, paragrafi 44.–47.
- (<sup>47</sup>) Predmet C-449/98 P, International Express Carriers (IECC) v Komisija Europskih zajednica, tj. [2001.] ECR I-3875, paragraf 37.
- (<sup>48</sup>) Vidjeti predmet T-77/92, Parker Pen v Komisija Europskih zajednica, [1994.] ECR II-549, paragrafi 64. i 65.
- (<sup>49</sup>) Predmet 298/83, Comité des industries cinématographiques des Communautés européennes (CICCE) v Komisija Europskih zajednica, [1985.] ECR 1105, paragrafi 21.–24.; predmet T-198/98, Micro Leader Business v Komisija Europskih zajednica, [1999.] ECR II-3989, paragrafi 32.–39.
- (<sup>50</sup>) Predmet T-319/99, Federación Nacional de Empresas (FENIN) v Komisija Europskih zajednica, još nije objavljen u [2003.] ECR, paragraf 43.
- (<sup>51</sup>) Iscrpne upute mogu se naći na mrežnoj stranici [http://europa.eu.int/comm/competition/index\\_en.html](http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html).
- (<sup>52</sup>) Obavijest o načelu utjecaja na trgovinu iz članaka 81. i 82. Ugovora (str. 81.).
- (<sup>53</sup>) Obavijest Komisije o sporazumima male vrijednosti koji znatno ne ograničavaju tržišno natjecanje u skladu s člankom 81. stavkom 1. Ugovora o osnivanju EZ-a (sporazumi *de minimis*), SL C 368 od 22. prosinca 2002., str. 13.
- (<sup>54</sup>) Tekstovi o svim pravilima skupnog izuzeća dostupni su na internetskoj stranici Komisije [http://europa.eu.int/comm/competition/index\\_en.html](http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html).
- (<sup>55</sup>) Obavijest Komisije – Smjernice o primjeni članka 81. stavka 3. Ugovora (str. 97.).
- (<sup>56</sup>) Predmet 210/81, Oswald Schmidt, trading as Demo-Studio Schmidt v Komisija Europskih zajednica, [1983.] ECR 3045, paragraf 19.; predmet T-24/90, Automec v Komisija Europskih zajednica, [1992.] ECR II-2223, paragraf 79.
- (<sup>57</sup>) Vidjeti predmet T-64/89, Automec v Komisija Europskih zajednica, [1990.] ECR II-367, paragrafi 45.–47.; predmet T-37/92, Bureau Européen des Unions des Consommateurs (BEUC) v Komisija Europskih zajednica, [1994.] ECR II-285, paragraf 29.

- (<sup>58</sup>) Predmet C-282/95 P, Guérin automobiles v Komisija Europskih zajednica, [1997.] ECR I-1503, paragraf 36.
- (<sup>59</sup>) Spojeni predmeti 142 i 156/84, British American Tobacco Company i R. J. Reynolds Industries v Komisija EZ-a [1987.] ECR 249, paragrafi 19. i 20.
- (<sup>60</sup>) Predmet C-282/95 P, Guérin automobiles v Komisija Europskih zajednica, [1997.] ECR I-1503, paragraf 37.
- (<sup>61</sup>) Spojeni predmeti T-213/95 i T-18/96, Stichting Certificatie Kraanverhuurbedrijf (SCK) i Federatie van Nederlandse Kraanbedrijven (FNK) v Komisija Europskih zajednica, [1997.] ECR 1739, paragraf 57.
- (<sup>62</sup>) Pojmom „marljivosti” podnositelja zahtjeva koristi se prvostupanjski sud u Predmetu T-77/94, Vereniging van Groothandelaren in Bloemkweekerijprodukten i drugi v Komisija Europskih zajednica, [1997.] ECR II-759, paragraf 75.
- (<sup>63</sup>) Članak 6. stavak 2. Uredbe Komisije 773/2004.
- (<sup>64</sup>) Članak 287. Ugovora o EZ-u, članak 28. Uredbe 1/2003 i članci 15. i 16. Uredbe 773/2004.
- (<sup>65</sup>) Članak 27. stavak 2. Uredbe 1/2003.
- (<sup>66</sup>) Članak 7. stavak 2. Uredbe 773/2004; predmet C-282/95 P, Guérin automobiles v Komisija Europskih zajednica, [1997.] ECR I-1503, paragraf 36.
- (<sup>67</sup>) Ustaljena sudska praksa, vidjeti npr. predmet T-114/92, Bureau Européen des Médias et de l'Industrie Musicale (BEMIM) v Komisija Europskih zajednica, [1995.] ECR II-147, paragraf 41.
- (<sup>68</sup>) Ustaljena sudska praksa od predmeta 210/81, Oswald Schmidt, trading as Demo-Studio Schmidt v Komisija Europskih zajednica, [1983.] ECR 3045.
- (<sup>69</sup>) Predmet T-575/93, Casper Koelman v Komisija EZ-a, [1996.] ECR II-1, paragrafi 41.–43.
- (<sup>70</sup>) Ovisno o slučaju, tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje mogu biti jednako primjerena za donošenje privremenih mjera.
- (<sup>71</sup>) Predmet 145/83, Stanley George Adams v Komisija Europskih zajednica, [1985.] ECR 3539.
-

## PRILOG

## OBRAZAC C

**Pritužba u skladu s člankom 7. Uredbe (EZ) br. 1/2003****I. Informacije o podnositelju pritužbe te jednom poduzetniku ili udruženju poduzetnika ili više njih zbog kojih se pritužba podnosi**

1. Navedite sve pojedinosti o identitetu pravne ili fizičke osobe koja podnosi pritužbu. Kada je podnositelj pritužbe poduzetnik, utvrdite korporaciju kojoj pripada te pružite sažeti pregled prirode i opsega njegovih poslovnih djelatnosti. Navedite osobu za kontakt (s brojem telefona, poštanskom adresom i e-mail) od koje se mogu dobiti dodatna objašnjenja.
2. Navedite jednog poduzetnika ili udruženje poduzetnika ili više njih na čije se ponašanje odnosi pritužba, uključujući, po potrebi, sve dostupne informacije o skupini poduzetnika kojoj taj poduzetnik ili poduzetnici zbog kojih je podnesena pritužba pripadaju te prirodu i opseg poslovnih djelatnosti kojima se bave. Navedite položaj podnositelja pritužbe u odnosu na poduzetnika/poduzetnike ili udruženje/udruženja poduzetnika zbog kojih je podnesena pritužba (npr. korisnik, konkurent).

**II. Pojedinosti povreda za koje postoji opravdana sumnja i dokazi**

3. Podrobno navedite činjenice iz kojih se po vašemu mišljenju čini da postoji povreda članka 81. ili 82. Ugovora i/ili članka 53. ili 54. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru. Navedite posebice prirodu proizvoda (robe ili usluga) na koje utječu povrede za koje postoji opravdana sumnja te objasnite, po potrebi, tržišne odnose glede tih proizvoda. Navedite sve dostupne pojedinosti o sporazumima ili djelovanjima poduzetnika ili udruženja poduzetnika na koje se odnosi ta pritužba. Navedite, u mjeri u kojoj je to moguće, relativan tržišni položaj poduzetnika zbog kojega je pritužba podnesena.
4. Podnesite svu dokumentaciju koju posjedujete u svezi ili izravno povezanu s činjenicama navedenima u pritužbi (na primjer, tekstove sporazuma, zapisnike pregovora ili sastanaka, uvjete transakcija, poslovne dokumente, okružnice, dopise, bilješke o telefonskim razgovorima...). Navedite imena i adrese osoba koje mogu svjedočiti o činjenicama navedenima u pritužbi i posebice osoba na koje utječu povrede za koje postoji opravdana sumnja. Predajte statističke ili druge podatke koje posjedujete, a odnose se na navedene činjenice, posebice kada dokazuju kretanja na tržištu (na primjer, informacije koje se odnose na cijene, trendove cijena, prepreke ulasku na tržište za nove dobavljače itd.).
5. Navedite svoje mišljenje o zemljopisnom opsegu povreda za koje postoji opravdana sumnja i objasnite, kada to nije očito, u kojoj mjeri bi ponašanje zbog kojega je podnesena pritužba moglo utjecati na trgovinu između država članica odnosno između Zajednice i jedne države članice EFTA-e ili više njih koje su ugovorne strane Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru.

**III. Traženo djelovanje od Europske komisije i legitimni interes**

6. Objasnite kakav cilj ili djelovanje zahtijevate kao rezultat postupka pred Komisijom.
7. Navedite na kojim osnovama tvrdite da imate legitimni interes kao podnositelj pritužbe na temelju članka 7. Uredbe (EZ) br. 1/2003. Posebno navedite kako ponašanje zbog kojega je podnesena pritužba utječe na vas te objasnite kako bi, po vašemu mišljenju, intervencija Komisije mogla otkloniti štetu za koju postoji opravdana sumnja.

**IV. Postupak pred nacionalnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja ili na nacionalnim sudovima**

8. Osigurajte potpune podatke o tome jeste li se obratili, po pitanju istoga ili tijesno povezanog predmeta, bilo kojem drugom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje i/ili je li pokrenut sudski postupak na nacionalnom sudu. Ako je to slučaj, podajte sve pojedinosti o upravnom ili pravosudnom tijelu koje ste kontaktirali te koje ste podneske dostavili tom tijelu.

Izjava da su podatci iz ovog obrasca i njegovih dodataka dani u potpunosti u dobroj vjeri.

.....  
Datum i potpis